

Bognoter

Danmark som eksportsamfund. En debatbog af Ritt Bjerregaard m.fl., København: Forlaget Kommuneinformation, 1986, 159 s., 198,00 kr.; Don Mac Donald, *Industrikulturen – fra dannelse til krise*, København: Samfundslitteratur, 1986, 287 s., 191,00 kr.; »Industrien i Danmark«, *Kulturgeografiske Hæfter*, nr. 33-34, 152 s., 70,00 kr.; Lars Iversen og Peter Kamedula, red., *Virksomhedslukninger i Norden*, København: Samfundslitteratur, 1986, 157 s., 70,00 kr.; Peer Hull Kristensen, *Teknologiske projekter og organisatoriske processer*, Roskilde: Forlaget Samfundsøkonomi og Planlægning, 1986, 432 s.; Åge Munk, *På sporet*, København: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 1987, 78 s.; Henrik Nielsen, *Jobskabelsen i Nordjylland*, Ålborg: Ålborg Universitetsforlag, 1986, 112 s., 88,00 kr.; Göran Serin, Povl A. Hansen, Henrik Toft Jensen, *Ny teknologi i industrien*, Roskilde: Roskilde Universitetsforlag GeoRuc, 1987, 112 s., 90,00 kr.; *Vestpå. Fornyelse i industrien i Syd- og Vestjylland – kvalifikationer og uddannelser*, København: Forlaget Kommuneinformation, 1986, 55 s.; Hanne Wittorff Tånvig, *Lokal erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik*, Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag, 1986, 248 s., 150,00 kr.

»Industrien i Danmark« sigter overvejende mod undervisning på gymnasie- og HF-niveau. Emnet tages op på grund af de dybtgående ændringer, der i disse år finder sted i dansk industri og i den statslige kriseløsningspolitik; formålet med dobbeltnummeret er at belyse hovedlinier i de industrielle udviklingstendenser. Fremstillingen indeholder et mere generelt kapitel om forventninger og struktur i dansk industri samt en række kapitler om enkeltvirksomheder, blandt andre Superfos. Bogen afrundes med en række emneorienterede opslag og en materiale-samling.

Virksomhedslukninger i Norden behandler en side af de industrielle vilkår, der har været i fokus de seneste 10 til 15 år, nemlig forskellige reaktioner på især større virksomhedslukninger. Et kapitel behandler – delvist komparativt – nordisk arbejdsmarkedspolitik, et andet de helbredsmæssige konsekvenser for medarbejderne som følge af en virksomhedslukning, mens de fem øvrige kapitler behandler nogle cases. Eksemplerne hentes fra den tunge industri, især skibsværfterne, idet lukninger af disse virksomheder i netop Sverige og (delvist) Danmark har foranlediget mere utraditionelle, erhvervspolitiske initiativer end de gængse arbejdsmarkedspolitiske.

En helt anden side af dansk industripolitik behandles i *Danmark som eksportsamfund*, der har undertitlen »Kan den offentlige og den private sektor samarbejde om systemeksport?« I bogen gennemgås rammerne for offentlige institutioners deltagelse i systemeksport, der gives en oversigt over de hidtil anvendte samarbejdsmodeller og over det faktiske samarbejde. Hovedparten af kapitlerne redegør for konkrete erfaringer eller diskuterer problemstillinger for samarbejdet.

Bognoter

Danmark som eksportsamfund. En debatbog af Ritt Bjerregaard m.fl., København: Forlaget Kommuneinformation, 1986, 159 s., 198,00 kr.; Don Mac Donald, *Industrikulturen – fra dannelse til krise*, København: Samfundslitteratur, 1986, 287 s., 191,00 kr.; »Industrien i Danmark«, *Kulturgeografiske Hæfter*, nr. 33-34, 152 s., 70,00 kr.; Lars Iversen og Peter Kamedula, red., *Virksomhedslukninger i Norden*, København: Samfundslitteratur, 1986, 157 s., 70,00 kr.; Peer Hull Kristensen, *Teknologiske projekter og organisatoriske processer*, Roskilde: Forlaget Samfundsøkonomi og Planlægning, 1986, 432 s.; Åge Munk, *På sporet*, København: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 1987, 78 s.; Henrik Nielsen, *Jobskabelsen i Nordjylland*, Ålborg: Ålborg Universitetsforlag, 1986, 112 s., 88,00 kr.; Göran Serin, Povl A. Hansen, Henrik Toft Jensen, *Ny teknologi i industrien*, Roskilde: Roskilde Universitetsforlag GeoRuc, 1987, 112 s., 90,00 kr.; *Vestpå. Fornyelse i industrien i Syd- og Vestjylland – kvalifikationer og uddannelser*, København: Forlaget Kommuneinformation, 1986, 55 s.; Hanne Wittorff Tånvig, *Lokal erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik*, Esbjerg: Sydjysk Universitetsforlag, 1986, 248 s., 150,00 kr.

»Industrien i Danmark« sigter overvejende mod undervisning på gymnasie- og HF-niveau. Emnet tages op på grund af de dybtgående ændringer, der i disse år finder sted i dansk industri og i den statslige kriseløsningspolitik; formålet med dobbeltnummeret er at belyse hovedlinier i de industrielle udviklingstendenser. Fremstillingen indeholder et mere generelt kapitel om forventninger og struktur i dansk industri samt en række kapitler om enkeltvirksomheder, blandt andre Superfos. Bogen afrundes med en række emneorienterede opslag og en materiale-samling.

Virksomhedslukninger i Norden behandler en side af de industrielle vilkår, der har været i fokus de seneste 10 til 15 år, nemlig forskellige reaktioner på især større virksomhedslukninger. Et kapitel behandler – delvist komparativt – nordisk arbejdsmarkedspolitik, et andet de helbredsmæssige konsekvenser for medarbejderne som følge af en virksomhedslukning, mens de fem øvrige kapitler behandler nogle cases. Eksemplerne hentes fra den tunge industri, især skibsværfterne, idet lukninger af disse virksomheder i netop Sverige og (delvist) Danmark har foranlediget mere utraditionelle, erhvervspolitiske initiativer end de gængse arbejdsmarkedspolitiske.

En helt anden side af dansk industripolitik behandles i *Danmark som eksportsamfund*, der har undertitlen »Kan den offentlige og den private sektor samarbejde om systemeksport?« I bogen gennemgås rammerne for offentlige institutioners deltagelse i systemeksport, der gives en oversigt over de hidtil anvendte samarbejdsmodeller og over det faktiske samarbejde. Hovedparten af kapitlerne redegør for konkrete erfaringer eller diskuterer problemstillinger for samarbejdet.

Som bilag er optrykt en række rammesættende bestemmelser og eksempler på samarbejdsvedtægter.

I sidste nummer af *Politica* anmeldtes *I minefeltet. Træk af arbejderbevægelsens historie siden 1936*, der blev udgivet i anledning af Arbejderbevægelsens Erhvervsråds 50 års jubilæum. *På sporet*, der har undertitlen »Beretning om Arbejderbevægelsens Erhvervsråd gennem 50 år«, må ses som et supplement hertil. Den er en periodiseret, meget knap og indimellem næsten kalejdoskopisk beskrivelse af samfundsmæssige begivenheder og af Erhvervsrådets aktiviteter. Bogen afrundes af oversigter over medarbejdere og forretningsudvalgsmedlemmer.

I *Industrikulturen - fra dannelse til krise* tages udgangspunkt i de vestlige industrisamfunds krise siden midten af 1970'erne. Bogens tese er ikke bare, at kriseløsnings teorierne ikke virker, selvom de burde gøre det; tesen er, at den industrielle samfundsform er på vej til at udspille sin rolle. Historien - her den kulturelle udvikling - fremstilles som et kompliceret samspil mellem blandt andet tankesæt, samfundsstrukturer og økonomi; herunder behandles blandt andet industrikulturens spredningsfaser sluttende med dens »paradigmakrise« efter 1929. Bogen lægger vægt på at relatere samfundsudviklingen til teorierne herom.

En del af de industrielle og industripolitiske problemstillinger er klart teknologisk orienteret, og bogen *Teknologiske projekter og organisatoriske processer* har den teknologiske ændringsproces i virksomhederne som emne. Bogens undertitel, »Strategier og strukturer under forandring i danske virksomheders drift mod fleksibel specialisering«, mere end antyder inspirationen fra Charles Sabel på MIT. Efter en gennemgang af industrimodeller tematiseres forandringsprocesser i danske virksomheder; fire cases bruges til en detaljeret belysning af virksomhedernes omstillingsproblemer og i et afsluttende kapitel relateres denne emperi til produktions- og uddannelsesmæssige spørgsmål.

Ny Teknologi i industrien er led i en række bøger om teknologisk udvikling, af hvilke (også) denne sigter direkte mod undervisning på gymnasie- og handelsskole-niveau. Bogen fokuserer på danske forhold og belyser blandt andet industristrukturen, den teknologiske udvikling og teknologisk forandring i de tre væsentlige brancher jern og metal, nærings- og nydelsesmiddel samt kemi. Meget kortfattet behandles teknologiens myter og realiteter.

Lokal og regional erhvervs politik er ofte fremme i den politiske debat. *Lokal erhvervs- og arbejdsmarkedspolitik* er en omfattende, overvejende empirisk baseret indføring i problematikken. Efter et mere teoretisk kapitel behandles således en række forhold i Esbjerg og Horsens, nemlig erhverv, arbejdsmarked og administration, erhvervs politik, uddannelses politik og arbejdsløshedspolitik samt disse politikkers påvirkning af de lokale arbejdsmarkeder. Bogens hovedkonklusion er, at der er et stort behov for øget lokal indflydelse på disse politikker.

Vestpå ser mere snævert på Ribe amt og på de uddannelsesmæssige behov ved en fornyelse af industrien. Publikationen er udgivet for Esbjerg Erhvervsråds kontaktudvalg og indeholder følgelig både beskrivelser af de industrielle forhold i regionen og mere »virksomhedstiltrækkende« afsnit.

En særlig side af den regionale erhvervs politik er den offentlige produktionsvirksomhed, der nogle steder var resultatet af jobskabelsesloven. *Jobskabelsen i*

Nordjylland behandler denne lovs iværksættelse og effekter. Bogen redegør for lovens skæbne, undersøgelsens problemstillinger og metoder samt for dens resultater. Blandt disse kan nævnes, at ordningen faktisk var med til at igangsætte nye initiativer, at ledigheden blev påvirket, om end kun lidt, og at den almindelige omkostningsstruktur i området ikke blev forvredet; der synes heller ikke at have været negative markedseffekter på de private virksomheder.

Niels Chr. Sidenius
Institut for Statskundskab

Per Schultz Jørgensen, Birthe Gamst og Bjarne Hjorth Andersen, *Efter skoletid*, København: Socialforskningsinstituttet, publikation 154, 1987, 220 s., 68,00 kr.; Bjarne Hjorth Andersen og Per Schultz Jørgensen, *Dagpasning for de 6-10-årige*, København: Socialforskningsinstituttet, publikation 159, 1987, 105 s., 48,00 kr.

Det overordnede tema for disse to meget forskellige publikationer fra Socialforskningsinstituttet er et af disse års store problemområder, nemlig børn og unges fritidsliv. Når dette problemområde har været genstand for voksende socialpolitisk bevågenhed, hænger det sammen med en erkendelse af, at netop indholdet og forvaltningen af den »frie tid« har afgørende betydning for børn og unges trivsel og velfærd – en trivsel og velfærd som i stigende grad er og har været truet.

Publikationen om dagpasning for de 6-10 årige belyser, hvordan børn i den tidlige skolealder passes, når de ikke er i skole – både til daglig og i forbindelse med børnenes sygdom. Baggrunden er primært, at dækningsprocenten for de offentlige dagpasningstilbud til denne aldersgruppe harmonerer dårligt med den høje frekvens af udearbejdende kvinder. Ved hjælp af et omfattende tabelmateriale, byggende på en postspørgeskema-undersøgelse blandt forældre til børn i denne aldersgruppe, tegnes der et billede af en opsplittet pasningssituation præget af tilfældigheder og halve løsninger.

Den anden publikation omhandler de 13-15 åriges fritidsliv. Dens formål er dels at belyse denne aldersgruppes udfyldning af fritiden, og dels i et bredere perspektiv at bidrage til en almen forståelse af den udvikling de store børn gennemgår i disse begyndende ungdomsår. Metodisk og analytisk spænder denne publikation meget videre end den førstnævnte, idet den, blandt andet via anvendelse af kvalitative data, kommer rundt om mange af de forhold og faktorer som er karakteristiske for fritidslivet i puberteten, og som påvirker og former børnenes og de unges begyndende identitetsdannelse. Bogen kan læses med udbytte af alle som beskæftiger sig med, eller interesserer sig for, problemstillinger vedrørende børn og unge.

Søren Bønløkke
stud.scient.pol.